

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประเภทและแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อศึกษายุทธศาสตร์การแก้ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียน โรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 3,760 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร 10 คน อาจารย์ 150 คน นักเรียน 1,800 คน และผู้ปกครอง 1,800 คน ของโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2545
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาแบบเจาะจง โดยเลือกจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตในสถานศึกษาประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 5 คน อาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับงานสุขภาพจิต จำนวน 15 คน นักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 45 คน และผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 45 คน ของโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2545

การรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาปัญหา และสาเหตุการใช้อาสาสมัครของนักเรียน โรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารการดำเนินงานการป้องกันแก้ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ผู้ปกครอง และอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันแก้ปัญหาสุขภาพจิตของ

ประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้บริหาร อาจารย์ฝ่ายปกครอง ผู้ปกครอง และนักเรียนที่มีข้อบ่งชี้การใช้สารเสพติดเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาเสพติด การแพร่ระบาดของ ยาเสพติด แนวทางความร่วมมือในการป้องกันแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยร่วมกันศึกษาปัญหาและสาเหตุการใช้ยาเสพติด และพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา

2. ศึกษายุทธศาสตร์การแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียน โรงเรียน โปลิเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารการดำเนินงาน การป้องกันแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียน โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ผู้ปกครอง และอาจารย์ที่เกี่ยวกับงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของโรงเรียน โปลิเทคนิคลานนา โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียน โรงเรียน โปลิเทคนิคลานนา ประชุมเชิงปฏิบัติการผู้บริหาร อาจารย์ฝ่ายปกครอง และนักเรียนที่เกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติดของนักเรียน โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่

3. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียน นักศึกษา

4. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียน โรงเรียน

โปลิเทคนิคลานนา โดยเชิญวิทยากรภายนอกที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นวิทยากรร่วม โดยให้ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบัน การแพร่ระบาดในสถานศึกษา แนวทางความร่วมมือ ในการป้องกันแก้ปัญหายาเสพติด แบ่งกลุ่มจัดทำ Focus Group ยุทธศาสตร์การป้องกัน แก้ปัญหา ยาเสพติดของนักเรียน โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา ร่าง และประชาพิจารณ์ยุทธศาสตร์ การแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียน โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนาจังหวัดเชียงใหม่

5. สรุปผลจากมติที่ประชุมเชิงปฏิบัติการพรรณาสรุปเป็นยุทธศาสตร์การแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียน โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างทักษะชีวิต ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ยุทธศาสตร์สิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์การบำบัดรักษา

6. นำยุทธศาสตร์การแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียน โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ไปปฏิบัติ

7. ศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียน โรงเรียน โปลิเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามนักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันแก้ปัญหายาเสพติด และใช้แบบสังเกตพฤติกรรม

ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

8. สรุปผลการใช้ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียน โรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ประเภทของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และแบบสังเกตพฤติกรรม พร้อมบันทึกภาพ เทปบันทึกเสียง ดังนี้

1. แบบสอบถาม ใช้สอบถามนักเรียน อาจารย์ฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกัน

แก้ปัญหาเสพติด และผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหา และสาเหตุการใช้ยาเสพติดของนักเรียน โรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหาร และอาจารย์ฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันแก้ปัญหาเสพติดเกี่ยวกับนโยบายการป้องกันแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียน โรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา แบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ใช้การสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การป้องกันแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียน โรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา และผลการใช้ยุทธศาสตร์

ในการแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียน โรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา โดยยึดประเด็นในการสัมภาษณ์ตามกรอบการวิจัยเป็นสำคัญ พร้อมบันทึกภาพ และบันทึกเสียง

3. แบบสังเกตพฤติกรรม ใช้การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วม (Participant

Observation) เพื่อใช้สังเกตพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยให้นักเรียนรายงานพฤติกรรมต่ออาจารย์ผู้ดูแลรายกรณีทุกวันที่มีการเรียนการสอน และรายงานให้ผู้ปกครองรับทราบผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงทุกวัน โดยอาจารย์ผู้ดูแล และผู้ปกครองสังเกตพฤติกรรม บันทึกผล

4. อุปกรณ์ในการบันทึกภาพและเสียง เช่น กล้องถ่ายรูป กล้องถ่ายวิดีโอ และ เทปบันทึกเสียง เพื่อใช้ในการบันทึกเพื่อให้ได้ข้อมูลหลักฐานที่เป็นรูปธรรมที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบข่ายปัญหา สาเหตุของปัญหา และยุทธศาสตร์ป้องกันแก้ปัญหาเฉพาะตติคของนักเรียนโรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่
2. สร้างเครื่องมือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และแบบสังเกตพฤติกรรม เพื่อใช้กับผู้บริหาร อาจารย์ฝ่ายปกครอง นักเรียน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาเฉพาะตติคยุทธศาสตร์การป้องกันแก้ปัญหาเฉพาะตติคของนักเรียนโรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา
3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำและตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา
4. นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ
5. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร ครูฝ่ายปกครอง นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อปรับปรุงเครื่องมือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบ และแบบสังเกตพฤติกรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่ เก็บข้อมูลในการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การป้องกันแก้ปัญหาเฉพาะตติคของนักเรียนโรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่
2. สัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาเฉพาะตติคของนักเรียนโรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา
3. สอบถามนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาเฉพาะตติคของนักเรียนโรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา
4. สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการอาจารย์ฝ่ายปกครองเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาเฉพาะตติคของนักเรียนโรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา

5. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงสำหรับอาจารย์ฝ่ายปกครองที่เกี่ยวกับงานป้องกันแก้ปัญหาเสพติดและผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงใช้สังเกตพฤติกรรมการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

6. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการผู้บริหาร อาจารย์ฝ่ายปกครอง นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เรื่อง ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียนโรงเรียน โปลิตecnิกคานนา เพื่อศึกษาปัญหาและสาเหตุการใช้จ่ายเสพติด และยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียนโรงเรียน โปลิตecnิกคานนา จังหวัดเชียงใหม่ โดยจัด Focus Group กลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และอาจารย์ฝ่ายปกครองที่เกี่ยวกับงานป้องกันแก้ปัญหาเสพติดแล้วร่วมกันร่างและประชาพิจารณา ยุทธศาสตร์การป้องกันแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียน โรงเรียน โปลิตecnิกคานนา จังหวัดเชียงใหม่

7. สรุปประเด็น ยุทธศาสตร์การป้องกันแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียน โรงเรียน โปลิตecnิกคานนาที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ

8. นำยุทธศาสตร์ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ไปใช้ป้องกันแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียน โรงเรียน โปลิตecnิกคานนา จังหวัดเชียงใหม่

9. ประเมิน และติดตามผลการใช้ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียน โรงเรียน

โปลิตecnิกคานนา จังหวัดเชียงใหม่ และร่วมกันปรับยุทธศาสตร์การป้องกันแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนโปลิตecnิกคานนา จังหวัดเชียงใหม่ โดยจัดประชุมกลุ่มย่อยในกลุ่มอาจารย์ฝ่ายปกครอง นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อสรุปประเด็น และร่วมกันปรับยุทธศาสตร์การป้องกันแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนโปลิตecnิกคานนา จังหวัดเชียงใหม่

10. นำยุทธศาสตร์ที่ปรับแล้วไปใช้และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

11. สรุปผลการใช้ยุทธศาสตร์การป้องกันแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียน โรงเรียน โปลิตecnิกคานนา จังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมทุกประเภททั้งแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์

และ

แบบสังเกตพฤติกรรม การบันทึกภาพ และการศึกษาเอกสารการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการป้องกัน
 แก่ปัญหายาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์
 ข้อมูลดังนี้

1. สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียน
 โรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา
2. หาค่าความถี่ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และสาเหตุของปัญหา
 ยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา
3. สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการอาจารย์ฝ่ายปกครองเกี่ยวกับ
 ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา
4. สรุปประเด็นจากการสังเกตพฤติกรรมการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
5. สรุปประเด็นจากการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้บริหาร อาจารย์ฝ่ายปกครอง นัก
 เรียน
 ฝ่ายปกครอง เรื่องยุทธศาสตร์การแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา เพื่อศึกษา
 ปัญหาและสาเหตุการใช้ยาเสพติด และยุทธศาสตร์การแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียนโรงเรียน
 โปลีเทคนิคลานนา
6. สรุปผลการใช้ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา